

Amaryllis in tulpensysteem te broeien

De tulpenbroeierij en de bloementeel van amaryllis zijn gescheiden werelden: West-Friesland versus Westland. Park Amaryllis zet in op de grootschalige buitenteelt van amaryllis, gecombineerd met jaarrond broei in een tulpensysteem.

Tekst: Arie Dwarswaard | Fotografie: René Faas

Joris van der Velden en Aletta Nieuwenhuijs-Berbee leiden Park Amaryllis. Hierin zijn de veredelingsactiviteiten van hun vaders bijeengebracht.

Het was wennen en het is wennen. Het was wennen voor tien bloembollentelers, die de vraag kregen of zij buiten amaryllissen wilden gaan telen. En het is wennen als in de kas van Park Amaryllis in Heiloo dertigduizend stelen van de rode amaryllis 'Red Tiger' op prikbakken klaar staan om geoogst te worden. Waarom het wennen is? Omdat er werelden bij elkaar komen die altijd gescheiden leken te zijn. De toekomst van de amaryllisteelt staat hier.

KOUDEMINNERS

Het verhaal begint dertig jaar terug, als Ruud Berbee beseft dat de traditionele kasteelt van amaryllis onrendabel wordt door de stijgende gasprijs. "Hij realiseerde zich dat er een ander type amaryllis nodig is voor de toekomst", zo vat zijn dochter Aletta Nieuwenhuijs-Berbee het samen. Berbee ging in Zuid-Amerika de bergen in op zoek naar soorten die koudeminnend zijn. Deze soorten maken wortels bij een bodemtemperatuur van 11°C. Het gangbare amaryllissortiment dat nu in de kas wordt geteeld, is gebaseerd op warmteminnende soorten, die pas wortels gaan maken bij een bodemtemperatuur van 20°C. "Met dat materiaal is hij gaan veredelen, het begin van een lange weg. De eigenschap koudeminnend was snel ingekruist, maar alle andere positieve eigenschappen zaten niet in de eerste generatie. Terugkruisen was noodzakelijk, tot acht generaties aan toe."

Twintig jaar geleden zette ook Kees van der Velden uit Heiloo de eerste stappen in de veredeling van amaryllis. Met zijn jarenlange ervaring in de bloemenwinkels in Oostenrijk zag hij de bloemenmarkt veranderen van de klassieke bloemist-winkelier naar de retail. "Op dit moment is de retail de grootste afnemer van snijbloemen. Die retail zoekt hele andere producten dan de bloemist-winkelier. Dat vraagt om aanpassing van het bestaande sortiment, in ieder geval van amaryllis", aldus zoon Joris van der Velden. Beide partijen vonden elkaar en zijn samen hun ideeën over een nieuwe toekomst voor amaryllis verder gaan uitwerken.

ANDERS DENKEN

Nieuwenhuijs en Van der Velden zijn de woordvoerders van Park Amaryllis. Dit bedrijf is ontstaan uit de samengevoegde veredelingsactiviteiten van hun beider vaders. De afgelopen jaren zijn de ideeën van Ruud Berbee en Kees van der Velden verder uitgewerkt. Een belangrijk onderdeel daarvan is de combinatie van de buitenteelt van amaryllis en bloementeel, allebei in bestaande systemen.

Van der Velde: "Alles is kostprijs. De teelt van amaryllis in de kas is duur en kost veel energie en arbeid. Het kan goedkoper door buiten te gaan telen. Door gerichte veredeling hebben we een sortiment ontwikkeld dat hiervoor geschikt is. Maar wie wil dat telen? Via intermediair IGH zijn we bij tien telers terechtgekomen, die allemaal op zandgrond telen. Zij zijn met dit voor hen nieuwe gewas aan de slag gegaan.

In de telersvereniging Amazing Amaryllis werken ze samen en wisselen ze hun ervaringen uit."

Het klinkt tegenstrijdig om – in een tijd waarin steeds meer wordt gesproken over telen in een eenrichtingssysteem onder gecontroleerde omstandigheden – een binnenteelt naar buiten te verplaatsen. Neem alleen al de kans op ziek en zeer. "In de veredeling hebben we heel kritisch gelet op vatbaarheid voor ziekten en plagen. Alles wat ziek werd, hebben we weggegooid, hoe mooi het soms ook oogde. Neonicotinoïden gebruiken de telers niet en boldompeling doen we als Park Amaryllis niet", legt Nieuwenhuijs uit.

Meer toepassingen

Het veredelingsprogramma van Park Amaryllis omvat veel meer dan alleen maar selecties die buiten zijn te telen en voor de snijbloementeel geschikt zijn. Nieuw sortiment voor de bol-op-pot-teelt is er inmiddels ook, evenals specifiek sortiment voor de bloementeel in de volle grond. En dan zijn er de specialties, zoals selecties die meer opstaande bloemen hebben die tegelijkertijd bloeien, een groengele cybister of een rode met dubbele bloemen. Het selectiewerk heeft ook geleid tot sneller resultaat. "We hebben nu vaak al na drie jaar de eerste bloei en soms zelfs al na het tweede groeijaar. Daardoor kun je sneller nieuwe doelen bereiken", aldus Joris van der Velden.

‘De bollen zijn heel goed te programmeren’

De buitenteelt is het beste te vergelijken met die van hyacinten, met dit verschil dat de hyacint in het najaar de grond in gaat en de amaryllis in het voorjaar. Maar ook hier is de teelt meerjarig. Het duurt drie jaar voordat de klisters voldoende groot zijn voor de bloementeelt. “Twee jaar kan ook, maar dan is de kwaliteit voor ons onvoldoende. Dat is iets wat telers leren van zo’n teelt”, aldus Van der Velden. De teelt is goed uitvoerbaar met de gangbare machines, zodat de telers niet hoeften te investeren in nieuwe.

De in het najaar gerooide bollen zijn na drie jaar bruikbaar voor de bloementeelt. De afgelopen jaren is volop getest met de standaard prikbak uit de tulpenbroei. Dat gaat goed. De oogstrijpe stelen zijn gemakkelijk uit de bak te halen zonder dat omringende bollen omvallen.

Van der Velden ziet mogelijkheden voor grootschalige broei bij tulpenbroeiërs die hun seizoen willen verlengen. “De bollen zijn heel goed te programmeren. Als ik nu een vraag krijg om over zes weken tienduizend stelen te leveren, dan kan dat. De kasperiode is vier weken.”

Het sortiment biedt voldoende selecties die stelen leveren van 60 cm of langer en dat is prima voor de boekettenmarkt. “De groothandel kan jaarrond zo’n product gebruiken voor de boeketten. Makkelijk te verwerken, geen geur en geen gedoe met stuifmeel”, aldus Van der Velden.

HERGEBRUIK

Met bolmaat 18/20 zijn er 55 bollen per bak te gebruiken, ofwel 200-220 bollen per m². Gelijke oogstbaarheid en zo veel mogelijk bollen die één steel geven zijn belangrijke voorwaarden voor dit segment van de markt. Een bijzonderheid is dat de bollen na de broei weer terug kunnen naar de kwekers. Nieuwenhuijs: “We hebben van een aantal partijen al drie, soms vier jaar de bollen na de broei weer opgeplant en hetzelfde jaar weer afgebroeid. De teeltperiode is lang genoeg om weer een of meer nieuwe stelen aan te leggen.” Deze manier van werken vraagt nog wel om een goede berekening van de prijs voor de bol die de broeier betaalt. Van der Velden: “In de kasteelt kost een bol al gauw een euro. Dat is voor de broeier te duur. Bovendien levert hij de bol later weer terug. In feite huurt hij hem om er een bloem uit te halen, waar hij ook iets aan wil verdienen. Dat vraagt om een andere benadering van de prijs.”

GROOT GEWAS

De keuze voor deze nieuwe manier van telen en broeien biedt perspectief, zo is de overtuiging van Nieuwenhuijs en Van der Velden. “Misschien kan deze teelt wel uitgroeien tot een van de hoofdteelten in Nederland. En tulpenbroeiërs kunnen hiermee een nieuwe dimensie toevoegen aan hun bedrijf. Om die reden laten we tot 8 maart in onze kassen zien waar het om gaat. Zien is snappen. Althans daar hopen we op.” ♦